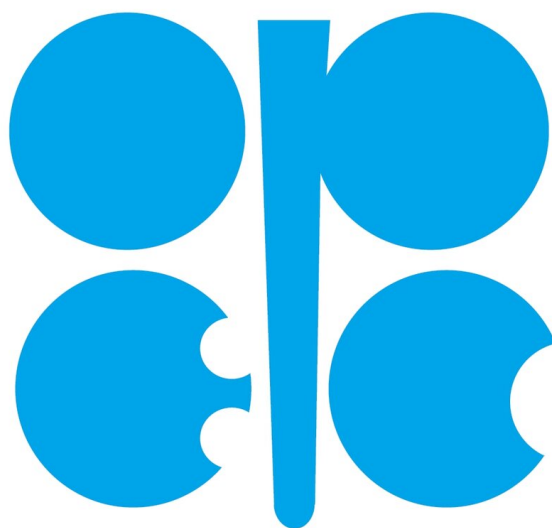

Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jakub Wiech, *Dzień, w którym stanęła Ziemia. 46 lat temu świat tonął w kryzysie naftowym*, 24.10.2019 r., dostępny w internecie: energetyka24.com [dostęp 4.05.2020 r.].
- Źródło: Maciej Przygórzewski, *Cena paliw nie spadnie poniżej 2,5 zł, nawet gdyby ropa była darmowa. O co chodzi z ujemnymi cenami ropy naftowej?*, 23.04.2020 r., dostępny w internecie: centrumprasowe.pap.pl [dostęp 4.05.2020 r.].

The logo of the Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC) is centered in the background. It consists of four interlocking circles in a blue color, arranged in a square pattern. A dark grey horizontal bar is superimposed over the center of the logo, containing the text 'Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową' in white.

Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową

Logo OPEC

Źródło: domena publiczna.

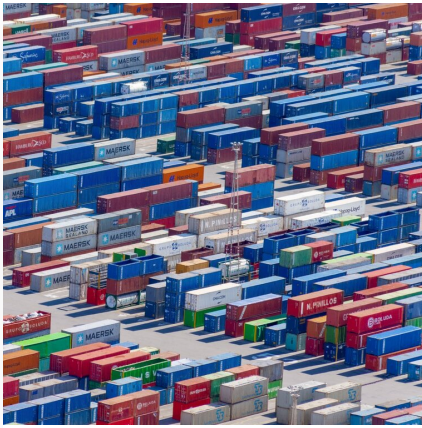
Ropa naftowa to nie tylko surowiec do produkcji benzyny w naszych samochodach. To także składnik wielu innych przedmiotów używanych przez nas na co dzień – od plastikowych rękawiczek, które na stacji benzynowej ubieramy, by nie pobrudzić sobie rąk podczas tankowania paliwa, po opony tankowanego przez nas samochodu, dzięki którym utrzymuje się on na drodze.

Oznacza to, że koszt produkcji ogromnej ilości towarów uzależniony jest od zmiennych cen tego surowca. Jego cena kształtuje się na rynku pod wpływem działania sił popytu i podaży. Podaż natomiast w dużej mierze uzależniona jest od działań organizacji dostarczającej 40% światowego wydobycia ropy – Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową (OPEC).

Twoje cele

- Wyjaśnisz genezę Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową.
- Scharakteryzujesz cele działania Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową.
- Rozważysz znaczenie i rolę Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową we współczesnym świecie.

Dla zainteresowanych

**Instytucje rynku
handlowego**

**Organizacje gospodarcze:
światowe i regionalne**

Czym jest OPEC?

Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową (ang. Organization of Petroleum Exporting Countries) to organizacja międzynarodowa utworzona podczas konferencji w Bagdadzie w dniach 10–14 września 1960 r. przez Iran, Irak, Kuwejt, Arabię Saudyjską i Wenezuelę. Od tego czasu skład członkowski organizacji poszerzył się o kilkanaście innych państw i kilkakrotnie zmieniał wskutek występowania i ponownego przystępowania do niego członków. Obecnie (stan na 23.10.2021 r.) OPEC liczy 13 państw członkowskich – do organizacji należą, oprócz pięciu państw założycielskich, także Algieria, Angola, Kongo, Gwinea Równikowa, Gabon, Libia, Nigeria i Zjednoczone Emiraty Arabskie. Początkowo siedziba organizacji znajdowała się w Genewie w Szwajcarii. Po pięciu latach przeniesiono ją do Wiednia w Austrii, gdzie mieści się do dziś.

Oprac. na podst.: *Member Countries*, opec.org [dostęp: 06.05.2020].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Oficjalnym celem działania organizacji jest koordynacja i ujednolicenie polityki wydobycia ropy naftowej w państwach członkowskich, aby zapewnić producentom ropy naftowej sprawiedliwy i stabilny poziom cen, konsumentom – wydajne i regularne dostawy, a przedsiębiorstwom wydobywającym ropę naftową – uczciwą stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału. Przed utworzeniem organizacji światowy rynek naftowy zdominowany był przez międzynarodowe korporacje, w większości wywodzące się ze Stanów Zjednoczonych. Współpraca państw w ramach OPEC zmieniła tę niekorzystną dla nich sytuację.

Wielu ekonomistów twierdzi, że OPEC jest podręcznikowym przykładem [kartelu](#) współpracującego w ramach [zmowy cenowej](#), którego celem jest ograniczanie konkurencyjności światowego rynku ropy naftowej i kontrola cen tego surowca. Jednocześnie ze względu na specyfikę prawa międzynarodowego, zakładającego równorzędność podmiotów oraz zasadę suwerenności państw, społeczność międzynarodowa nie dysponuje środkami, które mogłyby wpłynąć na działania państw członkowskich.

Państwa zrzeszone w OPEC dostarczają 40% światowego wydobycia i wspólnie kontrolują ponad 80% udowodnionych światowych zasobów tego surowca.

Ministrowie odpowiadający za przemysł energetyczny w państwach członkowskich spotykają się dwa razy do roku w siedzibie organizacji w Wiedniu, by wspólnie zdecydować o obniżeniu, podniesieniu lub utrzymaniu dotychczasowego poziomu wydobycia. Krytycy organizacji twierdzą, że kontrola ilości surowca na rynku pozwala im efektywnie kształtować jego cenę.

Czy jednak OPEC rzeczywiście kontroluje światowy rynek ropy?

Największymi odbiorcami ropy są Stany Zjednoczone i Chiny. Dynamiczny wzrost gospodarczy Chin na początku XXI w. wpłynął na wzrost **popytu** na ten surowiec. W połączeniu z ograniczeniami wydobycia ustalonymi przez państwa OPEC, oznaczającymi utrzymywanie się **podaży** ropy na stałym poziomie, spowodowało stały wzrost cen ropy na rynku światowym. To jednak skłoniło inne, niezrzeszone w OPEC państwa, mające złoża ropy naftowej, jak Kanada czy Stany Zjednoczone, do zwiększenia wysiłków i intensyfikacji własnego wydobycia tego cennego surowca. Podobnie jak w latach 70., wysokie ceny „czarnego złota” zmuszają również do poszukiwania alternatywnych źródeł energii (energia atomowa, odnawialna) oraz produkcji dóbr o mniejszym zapotrzebowaniu na ten surowiec (samochody elektryczne). W efekcie wpływ działań państw OPEC na ceny ropy na światowym rynku stopniowo zmniejszał się. Wzrost produkcji i zmniejszanie się zapotrzebowania na ropę związane z kryzysem gospodarczym w 2008 r. przyczyniły się do drastycznego spadku cen ropy.

Zaowocowało to pogłębiającym się kryzysem gospodarczym w niektórych państwach członkowskich OPEC, w których, jak w Wenezueli, eksport ropy naftowej jest główną siłą napędową gospodarki. Chcąc ratować swoją sytuację i pozycję na rynku światowym, państwa OPEC zdecydowały się wówczas na ograniczenie wydobycia, dzięki czemu od 2016 r. ceny ropy naftowej znów zaczęły stopniowo wzrastać. Co istotne, wiele państw niebędących członkami OPEC, w których również wydobywa się znaczne ilości ropy naftowej, jak przede wszystkim Rosja, niejednokrotnie już decydowało się na współpracę z OPEC i ograniczenie własnego wydobycia w celu uzyskania wzrostu cen surowca na rynku światowym. Oznacza to jednak, że ceny ropy naftowej podatne są na liczne i silne wahania, często uwarunkowane czynnikami natury głównie politycznej – zdolnością państw producentów do osiągnięcia porozumienia w kwestii ograniczenia wydobycia i rzeczywistą wolą jego przestrzegania. Nie ulega jednak wątpliwości, że mając dostęp do, jak się szacuje, około 80% udowodnionych światowych zasobów ropy, państwa OPEC również w XXI w. odgrywać będą ogromną rolę w kształtowaniu cen tego surowca, a w efekcie wpływać na stan całej gospodarki światowej. Z drugiej strony dążenia państw do uniezależnienia się od importu ropy przez rozwijanie alternatywnych względem paliw kopalnych źródeł energii będą stopniowo ten wpływ osłabiać i era królowania ropy naftowej skończy się prawdopodobnie znacznie szybciej niż zasoby samego surowca.

Zdjęcie pamiątkowe uczestników szczytu OPEC w Wiedniu, 2018 r.

Źródło: Bundesministeriums für europäische und internationale Angelegenheiten, licencja: CC BY 2.0.

Słownik

cena rynkowa

cena, przy której występuje zrównoważenie popytu i podaży, ponieważ jest to najwyższa cena, jaką gotowi są zapłacić konsumenci za określoną ilość, i najniższa, na jaką przygotowani są producenci sprzedający dane dobro lub usługę

kartel

monopolistyczna zmowa przedsiębiorstw z jednej gałęzi (wytwarzających podobne dobra), mająca na celu uzyskiwanie nadzwyczajnych, monopolowych zysków przez ograniczenie podaży, podział rynków zbytu i kształtowanie wysokich cen

podaż

ilość dóbr lub usług oferowanych przez producenta do sprzedaży po określonej cenie

popyt

ilości dóbr lub usług, które ogół konsumentów chce i może kupić po określonej cenie

zmowa cenowa

porozumienie przedsiębiorstw na pewnym rynku dotyczące poziomu cen, mające na celu uniknięcie wzajemnej konkurencji

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją i wykonaj ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DA55jsl0N>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Jak działa Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową?*

Ćwiczenie 1

Wyjaśnij, w jaki sposób kształtuje się cena na wolnym rynku.

Ćwiczenie 2

Wy tłumacz, w jaki sposób państwa OPEC mogą wpływać na cenę rynkową ropy i dlaczego jest to dla nich opłacalne.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, dlaczego tak trudno państwom OPEC osiągnąć porozumienie i z jakiego powodu mogą być one skłonne, by się z niego wyłamywać.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, gdzie znajduje się siedziba OPEC.

☐ w Trypolis

☐ w Wiedniu

☐ w Teheranie

☐ w Genewie

Ćwiczenie 2

Zaznacz państwa, które nie należą do OPEC.

☐ Egipt

☐ Algieria

☐ Sudan

☐ Iran

☐ Nigeria

☐ Irak

☐ Katar

☐ Wenezuela

Ćwiczenie 3

Uzupełnij tekst.

Zmowa cenowa to porozumienie przedsiębiorstw, które ma na celu .

zwiększenie wzajemnej konkurencji

zwiększenie popytu na towar

zlikwidowanie konkurencji

uniknięcie wzajemnej konkurencji

Materiał źródłowy do ćwiczeń 4–7.

((Jakub Wiech

***Dzień, w którym stanęła Ziemia. 46 lat temu świat
tonął w kryzysie naftowym***

Strzelaniny, zamknięte autostrady, ograniczenia wysokości temperatury w budynkach publicznych, zakaz iluminacji świątecznych – tak świat zareagował na wywołany przez państwa arabskie kryzys naftowy 1973 r.

Historia kryzysu naftowego to przede wszystkim opowieść o niefrasobliwym uzależnieniu od dostaw, bez baczenia na bezpieczeństwo energetyczne. Dzięki wyjątkowo niskim kosztom wydobywania ropy naftowej w krajach Zatoki Perskiej, kraje Zachodu czerpały z tego regionu tyle surowca, ile mogły. Arabska ropa była tak tania, że opłacało się nią handlować nawet w USA, gdzie obowiązywały cła importowe. Taka sytuacja spowalniała rozwój własnego wydobywania, co odczuły szczególnie Stany Zjednoczone – w roku 1945 amerykańskie pola naftowe odpowiadały za 66% światowej produkcji ropy, a w roku 1973 już tylko za 16,5%.

Niska cena ropy spowodowała też rozpowszechnienie tego surowca w gospodarce, gdzie zaczął on zastępować węgiel. (...) Tanie paliwa wpływały dodatnio na wzrost gospodarczy i ułatwiały życie codzienne. Jednakże zapotrzebowanie rosło szybciej niż możliwości wydobywcze. (...)

6 października 1973 r. (...) wojska Egiptu i Syrii niespodziewanie zaatakowały Izrael (...). Izraelczyków wsparły Stany Zjednoczone, kluczowe państwo NATO. (...) Ruch ten nie uszedł uwadze świata arabskiego. W odpowiedzi na poparcie dla Izraela, członkowie Organizacji Arabskich Krajów Eksportujących Ropę Naftową (...) wprowadzili embargo na państwa Zachodu, obniżono też wydobywanie surowca.

Taki krok był prawdziwym ciosem dla Stanów Zjednoczonych, ich europejskich sojuszników oraz Japonii. Cena baryłki ropy zaczęła gwałtownie rosnąć i w ciągu paru miesięcy zwiększyła się o kilkaset procent (...).

Sytuacja ta zaburzyła działanie głęboko uzależnionych od ropy gospodarek świata. „[W Niderlandach – dop. red.] kierowcom wydzielano benzynę, zaś w niedzielę zabroniono używania prywatnych samochodów (...). Rządy Francji i Niemiec zaczęły nagle okazywać wielką sympatię światu arabskiemu. Ich głównym postulatem stało się uznanie przez Izrael praw Palestyńczyków do własnego państwa. Entuzjazm dla tej idei wzmagало zbliżanie się zimy (...). Rząd Włoch nakazał zamknięcie wszystkich stacji benzynowych w każdą sobotę i niedzielę do odwołania, natomiast w Japonii zabroniono korzystać z autostrad samochodom prywatnym (...). W kolejnych krajach zaczęto wprowadzać ograniczenie wysokości temperatury w budynkach publicznych i mieszkaniach. (...) Po raz pierwszy od wojny miasta musiały ograniczyć lub nawet zrezygnować z tradycyjnej iluminacji przed Bożym Narodzeniem. Zainicjowano również wielkie akcje propagandowe, nakłaniające ludzi do oszczędzania energii”. (...) w Stanach Zjednoczonych doszło do strzelanin i ataków między kierowcami ciężarówek. Powszechnym procederem stała się kradzież paliwa.

Kryzys naftowy zakończył erę niezwykle taniej ropy oraz beztróskiego korzystania z tego surowca, wywołując ogromną niepewność na giełdach, które zalały się czerwienią. Miał on jednak znacznie szersze i długofalowe skutki.

Wydarzenia z 1973 r. zapoczątkowały myślenie o dywersyfikacji dostaw strategicznych surowców, warunkowanej wymogami bezpieczeństwa energetycznego. Rozwinięte gospodarki Zachodu zaczęły troszczyć się o swoją suwerenność w zakresie importu energii. Zaczęły powstawać pierwsze plany będące ścieżkami zmniejszania zależności od zewnętrznych dostawców (...).

Wartość dywersyfikacji została dostrzeżona dzięki podkreśleniu roli, jaką w nowoczesnym świecie odegrać mogą surowce energetyczne. Jak się bowiem okazało, zasoby te mogą być bronią w rękach państw, które nimi dysponują.

Ponadto, kryzys naftowy stał się początkiem ruchów ekologicznych, wskazujących na konieczność odchodzenia od paliw kopalnych (...).

Źródło: Jakub Wiech, *Dzień, w którym stanęła Ziemia. 46 lat temu świat tonął w kryzysie naftowym*, 24.10.2019 r., dostępny w internecie: energetyka24.com [dostęp 4.05.2020 r.].

Ćwiczenie 4

Wyjaśnij, z czego wynikał spadek udziału wydobycia ropy naftowej w Stanach Zjednoczonych w światowej produkcji tego surowca w latach 1945–1973.

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, na czym polegały dwa działania odwetowe podjęte przez państwa arabskie względem Stanów Zjednoczonych w związku z poparciem przez to państwo Izraela w wojnie izraelsko-arabskiej w 1973 r. i w jaki sposób doprowadziły one do wzrostu światowych cen ropy.

Ćwiczenie 6

Wskaż przejawy kryzysu naftowego w państwach zachodnich i wyjaśnij, dlaczego wzrost cen ropy tak bardzo wpłynął na te gospodarki.

Ćwiczenie 7

Wskaż i wyjaśnij dwie długofalowe konsekwencje kryzysu naftowego, o których mowa w tekście źródłowym.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 8–10.

Maciej Przygórzewski

“Cena paliw nie spadnie poniżej 2,5 zł, nawet gdyby ropa była darmowa. O co chodzi z ujemnymi cenami ropy naftowej?”

Ostatnimi dniami słyszymy bardzo dużo o darmowej ropie naftowej w USA. (...) 20 kwietnia [2020 r. – dop. red.] kończył się kontrakt na dostawę ropy naftowej w USA. Przez ostatnie dwa dni ceny tego kontraktu zaczęły gwałtownie spadać. Tuż przed zamknięciem ludzie oddawali ten kontrakt za darmo lub nawet dopłacali, by nie musieć go realizować. W rezultacie pojawiły się notowania ropy w okolicach zera. Żeby zrozumieć fenomen tego zjawiska, trzeba najpierw wyjaśnić kilka podstawowych terminów. (...)

Ropa naftowa na rynkach światowych ma dwie podstawowe ceny. Jedna – to notowania na giełdzie w Londynie, gdzie kwotowany jest surowiec europejski. Druga – to notowania amerykańskie, gdzie notowana jest ropa teksańska. (...) Przeważnie jako cenę ropy naftowej przyjmuje się cenę najbliższego, pod kątem realizacji, kontraktu. (...)

Kontrakt (...) to instrument finansowy, który upoważnia odbiorcę do odebrania ropy naftowej w określonym terminie i w określonym miejscu. Podstawowe kontrakty rozliczane są na wspomnianych już giełdach i odbierane w odpowiednich dla nich punktach. Warto również zwrócić uwagę, że kontrakty realizowane są co miesiąc. Ostatni dzień kwotowań to, jak już było wspomniane, 20 dzień miesiąca. Tego dnia podmiot, który pozostanie z kontraktem, musi go zrealizować. Musi zapłacić pieniądze i odebrać ropę.

(...) ropa z USA jest odbierana na lądzie. (...) Dotychczas popyt w USA był tak duży, że nie stanowiło to większych problemów. Problem w tym, że wraz ze wzrostem zapasów i spadkiem zużycia nagle okazało się, że brakuje miejsca, by przyjąć obecne kontrakty w racjonalnej cenie. W rezultacie okazało się, że odbiór ropy blisko amerykańskiego rynku zbytu wcale nie jest atrakcyjną możliwością. (...)

Spadające zapotrzebowanie na ropę naftową związane ze spowolnieniem gospodarczym na świecie [spowodowało wzrost zapasów ropy. Dołożył się do tego – dop. red.] konflikt wśród producentów. Rynek ropy ma specyficzną konstrukcję i dominuje tam OPEC – organizacja państw produkujących i eksportujących ropę naftową. Kartel ten jednak nie jest w pełni zgodny, a brak zgody na ograniczenie produkcji spowodował gigantyczną nadwyżkę surowca na rynku. Tani surowiec zalega w tej chwili w magazynach. Organizacja w końcu podjęła decyzję w porozumieniu z innymi producentami o obniżeniu produkcji ropy naftowej, aczkolwiek skala tego ruchu nie wyrówna spadku popytu i na rynku najprawdopodobniej dalej będzie za dużo surowca (...).

Patrząc (...) na ilość surowca oraz wielkość ciągle rosnących w USA zapasów, można się spodziewać, że produkcja w USA powinna zostać silnie ograniczona. (...) Spadek produkcji w USA pozwoli rozwiązać problem nadprodukcji surowca i ustabilizować jego cenę. Problem w tym, że ograniczenie produkcji zawsze najbardziej boli tego, kto ogranicza, dlatego jest w dalszym ciągu ryzyko, że kolejni producenci będą liczyć, że OPEC rozwiąże za nich ten problem. Tak się jednak na razie nie dzieje. (...)

Polska i inne państwa naszego regionu (oprócz Rosji) nie są mocno zależne od cen surowców. Znacznie taniej za to będziemy mogli tankować (...). Pamiętajmy [jednak – dop. red.], że w Polsce po pierwsze mamy ropę z Rosji, wycenianą (...) na podstawie notowań londyńskich [a nie amerykańskich – dop. red.]. Po drugie niemal dwa złote w cenie to podatki. Do tego trzeba doliczyć koszt przetransportowania, marżę rafinerii i marżę na stacji. W rezultacie najprawdopodobniej będziemy oglądać wyjątkowo niskie ceny na stacjach, ale nawet gdyby ropa naftowa (a londyńska jest daleko od tej granicy mimo spadków) była za darmo, to i tak na stacji będzie ona kosztować ponad 2,5 zł (...).

Źródło: Maciej Przygórzewski, *Cena paliw nie spadnie poniżej 2,5 zł, nawet gdyby ropa była darmowa. O co chodzi z ujemnymi cenami ropy naftowej?*, 23.04.2020 r., dostępny w internecie: centrumprasowe.pap.pl [dostęp 4.05.2020 r.].

Ćwiczenie 8

Wyjaśnij, z jakiej przyczyny amerykańscy odbiorcy ropy naftowej nie chcieli realizować posiadanych kontraktów mimo rekordowo niskich cen dostarczanego surowca.

Ćwiczenie 9

Wyjaśnij, jaki rozwój wydarzeń na światowym rynku ropy naftowej przewiduje autor artykułu i w jaki sposób to uzasadnia.

Ćwiczenie 10

Wskaż powody, dla których, mimo znacznego spadku cen ropy na rynku światowym, w Polsce cena benzyny nie zmieni się równie drastycznie.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

XIII. Ład międzynarodowy.

Uczeń:

22) przedstawia cele międzynarodowych organizacji gospodarczych: Środkowoeuropejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku, Północnoamerykańskiej Strefy Wolnego Handlu i Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia genezę Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową;
- charakteryzuje cele działania Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową;
- rozważa znaczenie i rolę Organizacji Państw Eksportujących Ropę Naftową we współczesnym świecie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- analiza materiałów źródłowych;
- rozwiązywanie ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podczas burzy mózgów chętne/wybrane osoby przedstawiają znane im z mediów lub innych źródeł informacje na temat OPEC. Nauczyciel uzupełnia te informacje miniwykładem dotyczącym czasu utworzenia, składu członkowskiego i głównych celów organizacji.

2. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Zapoznanie się z animacją. Chętne/wybrane osoby rekapituluje treści w niej zawarte, odpowiadając na pytania do medium bazowego.

2. Uczniowie zapoznają się z tekstami źródłowymi do ćwiczeń interaktywnych. Następnie w parach lub grupach trzyosobowych rozwiązują jedno z ćwiczeń przydzielonych im przez nauczyciela. Po upływie wyznaczonego czasu pary/grupy przedstawiają swoje rozwiązania ćwiczeń, a pozostali uczniowie poprawiają je lub uzupełniają.

Faza podsumowująca

1. Dyskusja na temat przyszłości światowego rynku źródeł energii.

Praca domowa:

Rozważ polityczne konsekwencje działania Organizacji Państw Eksportujących ropę Naftową dla państw członkowskich i stan stosunków międzynarodowych. Powołaj się na

przykłady okoliczności, w których decyzje OPEC miały lub mogą mieć w przyszłości wymiar polityczny.

Materiały pomocnicze:

Jakub Wiech, *Dzień, w którym stanęła Ziemia. 46 lat temu świat tonął w kryzysie naftowym*, energetyka24.com, 24.10.2019.

Maciej Przygórzewski, *Cena paliw nie spadnie poniżej 2,5 zł, nawet gdyby ropa była darmowa. O co chodzi z ujemnymi cenami ropy naftowej?*, centrumprasowe.pap.pl, 23.04.2020.

Zofia Tomczonek, *Światowy rynek ropy naftowej – zasoby, konsumpcja, kierunki przepływu*, „Optimum. Studia Ekonomiczne” 4 (64)/2013.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Animacja może zostać wykorzystana jako materiał powtórzeniowy przed sprawdzianem.